

GLASILO KOLEKTIVA REK VELENJE

LETO IX • SREDA, 30. APRILA 1975 • ŠT. 5

O delavskem prazniku je vsako leto na vsakem koncu sveta in v vseh časnikih napisano toliko lepega, toliko bogatega, da nam ni potrebno vračanje v zgodovino in v tiste težke čase, ko si je delavski razred s svojo rastočo močjo začel pridobivati svoje pravice. S krvavimi revolucijami si je koval svojo prihodnost in v zmagah oblikoval delovne pravice ter življenjske pogoje.

Delavski razred ni mogel biti nikoli poražen, le pot do svobode dela in svobode človeka je dolga, kajti vse, kar je v zatonu svojih moči, ne išče sredstev za ohranitev sebe in s tem vsega starega.

Da, danes živimo v dvajsetem stoletju. Oblikujemo novo dobo tehnike, znanosti; dobo humanizma in samoupravnega socializma. Pa vendarle je pred nami prvi maj in rdeči nagelj, to je, pomlad - resnična pomlad, z mladostnimi silami. Pomlad, ki vzbuja hotenje po nečem - po ustvarjanju, po polnejšem življenju! Človek bi v vsej svoji prešernosti stopil vsem nalogam nasproti. Premagoval bi sile in bremena. Ustvarjal bi srečnejši jutri.

Danes smo tu, v realni sedanjosti. V spletu svojega dela, v snovanju nečesa no-

Za delavski praznik 1. maj

vega, v vsakodnevnem premagovanju preteklosti. Oblikujemo nove medsebojne odnose, da bi bil človek vreden in deležen vsega najboljšega in najlepšega, kar mu po imenu najvišje dosežene stopnje razvoja pripada.

Samo človek svobode in zdravega duha, ki jasno zre v jutrišnji dan, je sposoben sprejemati naloge, ki nas čakajo jutri, pojutrišnjem. Hočemo, da smo o zdrav rod, da smo na področju znanosti, kulture in življenjske ravni sopotniki razvitim deželam; da v vsem, kar je lastnega socializmu, izgrajujemo novo družbo.

Prav zaradi tega potrebujemo bogatejšo materialno osnovo. Hočemo organizirano varstvo otrok. Hočemo izobraževalni sistem, ki bo usposabljal mladi rod v ustvarjalce in samoupravljalce - v ljudi, ki bodo sposobni razvijati znanost v smeri osvobajanja človekovih fizičnih naporov.

Mnogo je že narejenega. In mladina je sposobna pa tudi pripravljena sprejemati svoje naloge. Ob zavzetem delu ni meja, ni ovir in ni časa, da bi kazali s prstom na "tiste". Vsi smo eno; le včasih se je potrebno dogovoriti: kako.

Iz nas - svobodnih ljudi nastaja novi svet.

Mi! To je večni nemir. To je nedokončana revolucija.

Ti, tovariš, ob črnem toku elektrike, in ti-ob drugem, ki sveti v jutrišnji dan, ki mu v pomoč podajaš roko!

Spoznamo, da imamo pravico ljubiti svojo domovino, da si smelo pripnemo rdeč nagelj. Podajmo si roke - tudi s tistimi, ki v daljnem svetu Južne Amerike, na črnem kontinentu in v jugovzhodni Aziji krvavijo pod bremenem vojaških nadmoči "civiliziranega" sveta.

S. Žula

SREČNO

Živo smo zainteresirani za reševanje skupnih problemov

Razgovor o gospodarjenju TOZD Družbena prehrana in gostinstvo z njenim direktorjem Francem Lenartom

RUDAR - Minulo poslovno leto ste končali s stopnjo rentabilnosti 0,73 %, saj ste ob poslovnih stroških, ki so znašali skupno 17 399 306,72 dinarjev, imeli le nekaj nad 127 000 dinarjev ostanka dohodka ali, kot navadno rečemo, dobička. TOZD RLV, denimo, je pri proizvodnji premoga poslovno leto 1974 končala s stopnjo rentabilnosti 2,07 % - torej domala 3-krat višjo, ki pa kljub temu velja za zelo zelo nizko.

Bi hoteli povedati, kje so vzroki za tak nezavidljiv finančni rezultat poslovanja TOZD DPG v minulemu letu, in naštetih probleme, ki jih imate zaradi njega? - Je vzrok morda v tem, ker ste se v minulemu letu kot TOZD šele formirali? Ker ste se razširili za enote družbene prehrane in gostinstva bivše delovne organizacije TEŠ, a poleg osnovnih sredstev TEŠ ni prenesla na TOZD DPG nikakršnih obratnih sredstev? Ali pa je vzrok morebiti dejstvo, da po členih 15, 20 in 61 sporazuma o združitvi tozdov in DSSS v REK Velenje ne morete brez dogovora s tozdi in DSSS samostojno spreminjati namena uporabe osnovnih sredstev, katera upravljate, ter kvalitete svojih storitev in strukture cen zanje - kakor tudi ne morete samostojno oblikovati sredstev za razširjeno reprodukcijo, saj ste po sporazumu o združitvi pri tem odvisni od sredstev, ki jih združujejo tozdi?

Morda pa so le zadovoljivemu poslovnemu rezultatu vzrok tudi kakšne druge okoliščine? - Prosim za vaše ugotovitve v tej zvezi!

LENART - Ob pretresu poslovnega rezultata TOZD Družbena prehrana in gostinstvo za preteklo leto je seveda nujno, da upoštevamo nekatere posebnosti, ki so za to temeljno organizacijo določene v samoupravnem sporazumu o združitvi tozdov in delovno organizacijo, saj bi brez tega podatki bili nepopolni, in bi marsikoga lahko celo zavledli. No, in glede na te posebnosti je doseženi poslovni uspeh natanko tisto, kar smo tudi imeli doseči. Storitve, ki jih je naša temeljna organizacija nudila, so večinoma bile v korist le delavcem REK Velenje, saj smo pri naši poslovni politiki nenehno težili k čim nižjim cenam - takim, s katerimi smo lahko pokrivali le poslovne stroške, tako da dobička v cenah sploh nismo načrtovali. Seveda pa drži, da so cene brez dobička lahko za isto storitev različne, kakor tudi drži, da je ob nesmotrnem gospodarjenju in nizki produktivnosti cena za isto storitev brez dobička lahko enaka ceni z dobičkom, če se gospodari dobro - in če tej ceni z dobičkom, rentabilni ceni, dobiček vzamemo, je ta cena kvalitativno nižja. Vendar, marsikdo je pri ocenjevanju našega dela na to zelo rad pozabil. Rezultat tega so bila tudi razna preračunavanja posameznih tozdov o tem, da bi se jim splačalo nekatere gostinske storitve organizirati v lastni režiji.

Sicer pa nimam namena teh poskusov komentirati. Povem naj le, da smo se od prvega dne ustanovitve TOZD DPG naprej nenehno prizadevali, zlasti pri organizaciji in storilnosti dela, da bi poslovni stroški bili čim nižji in da bi tako lahko nudili resnično poceni storitve. Za primer naj navedem, da je še pred letom dni 13 zaposlenih v okrepčevalnici pripravilo dnevno 4 500 obrokov, danes pa 12 zaposlenih - v isti enoti - pripravi že preko 6 000 obrokov.

Zaradi nenehnega iskanja boljših in cenejših rešitev so cene naših storitev v preteklem letu bile tudi mnogo bolj stabilne, kot so bile tržne cene osnovnega materiala, ki smo ga uporabljali. Jasno pa je, da smo ob večjih skokih nekaterih cen na trgu bili primorani povečati tudi cene naših storitev, pa čeprav nas je ob tem vedno bolelo srce.

Odgovor na zastavljeno vprašanje pa ne bi bil popoln, če ob cenah naših storitev ne bi omenil tudi cen, ki so jih TOZD DPG za svoje storitve zaračunavali nekateri drugi tozdi v naši delovni organizaciji. Te cene namreč največkrat niso bile take, da bi zaradi njih ti tozdi smeli zahtevati od TOZD DPG nizke cene.

Vsi odnosi torej še niso dovolj medsebojno usklajeni. Prav tako še niso dovolj dodelani kriteriji za določanje del, ki so skupnega pomena za delovno organizacijo. Na primer, osebno ne vidim razlike med organizacijo prehrane in organizacijo prevoza ali organizacijo zavarovanja - kljub temu pa je pri formiranju cen teh storitev velika razlika!

RUDAR - Konec leta 1974 je štel kolektiv TOZD DPG 38 delavcev in približno tolikšen, izgleda, je bil tudi poprečni stalež zaposlenih v TOZD DPG v cellem minulemu letu. Delo, ki ga je kolektiv opravil, pa je obsegalo: pripravo in izdajo 1 590 022 obrokov malic (za delavce naše delovne organizacije 1 286 905 obrokov, ostali obroki za delavce RŠC in druge), realizacijo 25 754 oskrbnih dni/osebo za 2 917 gostov v Fiesi in Crikvenici (od tega v Fiesi 20 595 oskrbnih dni in 2 402 gosta - od teh naših, "rekovskih", 1 210), organizacijo letovanj za 1 098 naših letovalcev v Bašaniji, Poreču, Premanturi, Rabcu, Biogradu in Bohinju, storitve za prehodne goste v lokalih TOZD DPG in drugo.

Fanika Lah - Naši rudarji jo dobro poznajo. Že devet let jim pripravlja in deli malice v okrepčevalnici na jaški Preloge. Pravi: "Jaz se dobro razumem z njimi." V našem kolektivu pa je že štirinajsto leto - vsekoli pri družbeni prehrani in gostinstvu, le da je razen v okrepčevalnici delala tudi v Fiesi. Zatem, ko smo jo ujeli v objektu v mesnem skladišču okrepčevalnice (na sliki), nam je povedala še: "Dela pa imamo vedno več, saj prihajajo zraven vedno novi, po nastanku REK Velenje pa od tu dobijo malice tudi delavci v termoelektrani." Verjamemo ji, da je njen osemurnik naporen, a dela je navajena, saj je pred prihodom na rudnik delala pri Gradisu v Šoštanju - zadnja štiri leta v menzi, prej pa je štiri leta mešala tudi malto. Je že sedemnajst let vdova po tesarju. Upanje pa ji je sin, ki bo v jeseni začel študirati za elektroinženirja.

Je v navedenem obsegu dela, ki ste ga v vaši TOZD opravili v minulemu letu, kaj izpuščenega ali pa bi ga bilo treba v čem še pojasniti? - Recimo, vemo za podatek, da ste v menzi v TOZD TEŠ pripravili 58 860 obrokov - ne vemo pa, če so ti obroki všteti v 1 590 022 obrokov, ki smo jih omenili. Za nepoznavalce bi bila zanimiva tudi primerjava lanskoletnega obsega dela vaše TOZD z letnim obsegom dela kake druge gostinske organizacije združenega dela, ki je po velikosti in številu zaposlenih približno enaka vaši.

Morebiti bi bilo prav, da bi v odnosu na obseg dela, ki ste ga opravili v minulemu letu, kritično osvetlili tudi doseganje osebnih dohodkov. Dejstvo je namreč, da je bil poprečni mesečni osebni dohodek na zaposlenega v vaši TOZD v lanskem letu, brez nadur, 2 660 dinarjev - z nadurami pa 3 126 dinarjev - in da ste s tem pristali "na repu" lanskoletnih poprečkov OD v okviru tozdov in DSSS REK Velenje; za vami so bili le delavci v TOZD Stanovanjsko gospodarstvo, pri poprečku z nadurami in brez, in pa delavci TOZD Zunanji obrati, pri poprečku z nadurami?

Glede na 38 zaposlenih in opravljene dneve v lanskem letu - imeli ste jih kar 11 013, od tega 2 150 v okviru sobotnega in drugega nadurnega dela - bi verjetno lahko kaj pripomnili tudi o neopravljenih dneh? Konkretno, kje so vzroki, da je med vsemi dnevi (opravljenimi + neopravljenimi, a načrtovanimi) bilo neopravljenih zaradi boleznih kar 10,3 % dni? - Je morebiti vzrok tudi to, da so se vaši delavci, kot večina gostinskih delavcev v sezoni, včasih tudi prenapenjali - da jim ni bil zagotovljen minimalni odmor med delom (pol ure), dnevni počitek (10 ur med zaporednima delavnikoma) ali tedenski počitek (24 ur v tednu)?

V tej zvezi bi vam zastavil tudi vprašanje, ali res obstaja pri vaših delavcih razlikovanje glede obračunavanja višine dodatkov za nadurno delo nasproti delavcem v drugih tozdih in DSSS REK Velenje. Iz priložnostnih razgovorov z delavci v vaši TOZD se namreč da sklepati, da obstaja.

LENART - Podatek o številu zaposlenih, ki ste ga navedli, zajema le stalno zaposlene delavce, in to brez tistih, ki jih je pred ustanovitvijo TOZD DPG imela bivša TEŠ v svojih obratih; v enotah bivše TEŠ je 21 stalno zaposlenih delavcev. Če k temu prištejemo še okrog 20 delavcev, ki jih zaposlimo v letovalni sezoni samo za določen čas, potem je bil lanskoletni stalež zaposlenih precej večji.

Tako število delavcev pa je poleg že naštetega dela opravilo še storitve v obeh novih bifejih - v bifeju na jaški Preloge in bifeju na jaški Škale, in sicer v vrednosti preko 2 milijona dinarjev.

Direktor TOZD Družbena prehrana in gostinstvo Franc Lenart - Dobri znanci mu pravijo Franček, in teh v kolektivu nima malo!

Seveda pa tudi s tem omenjeni obseg opravljenega dela še ni popoln, ker ne zajema storitev, ki so bile opravljene v prvem polletju v enoti družbene prehrane TOZD TEŠ - k že omenjenim 58 860 izdanim obrokom hrane v tej enoti je treba prišteti še okrog 90 000 obrokov.

Kot vidimo, obseg in vrednost vseh storitev TOZD DPG v lanskem letu nista mala in uvrščata TOZD DPG med vodilne gostinske organizacije v občini. Ob tem pa je treba upoštevati še to, da se razmeroma velik vrednostni obseg našega dela v primerjavi z obsegom v ostalih gostinskih organizacijah večinoma nanaša le na minimalne cene, in bi ob pribitku na nabavne cene, kot je v praksi v drugih gostinskih organizacijah, bil še večji.

Opravljenega je bilo torej precej dela, ki pa največkrat ni bilo dovolj cenjeno in ovrednoteno. Pri tem ne mislim samo na materialno spodbudo, ampak tudi na moralno. Recimo, poznam precej poklicev, vendar je zelo malo takih, v katerih bi zaposleni morali prenašati toliko opazk, žaljk in poniževanj, kot jih morajo prenašati v gostinstvu. Dokler se nisem začel intenzivneje baviti z gostinstvom, za to nisem vedel, in sem danes za to spoznan bogatejši, da ne rečem - bolj obremenjen.

Marsikdo, če že ne kar večina, gostinsko dejavnost zelo poenostavlja. Veliko se jih počuti poklicanih za kritiziranje in sposobnih, takorekoč kar z levo roko, organizirati storitve kvalitetnejše in boljše - dejansko pa njihova kritičnost ne seže daleč kot do delčkov celotne problematike. Saj, običajno drži, da je reševanje problemov v gostinstvu uspešno samo v upoštevanju celovitosti želja potrošnikov z možnostmi organizacije za njihovo zadovoljitev.

Posledica omenjenih odnosov in pojmovanj potrošnikov gostinskih storitev je tudi dejstvo, da se danes vse manj ljudi odloča za poklic natakarja ali kuharja, in primanjčkanje gostinskega osebja je vse večji problem - za vse gostince in tudi mi se s tem problemom vedno pogosteje soočamo. Še posebno nam primanjkuje delavcev za počitniške domove. Primanjčkanje delavcev pa ima največkrat za posledico preobremenjenost že zaposlenih. Če k temu dodamo še pogosto neurejen delovni čas, ker v gostinstvu običajno pomeni polni delovni čas tudi 10 in več ur dela, potem se seveda ne smemo čuditi pogostim odsotnostim gostinskih delavcev od dela zaradi boleznih in drugih vzrokov.

Omenili ste še, da je lanskoletni poprečni OD na zaposlenega v naši TOZD med najnižjimi. To tudi drži. Izvirni za to pa so predvsem v tem, da gostinci zaenkrat prejmejo OD, ki se ne obračunavajo po opravljenem delu, ampak tako kot delavcem v režiji. Zato je nujno, da čim preje tudi za naše delavce uvedemo stimulatивnejše nagrajevanje. Tako, ki bo upoštevalo tudi vse posebnosti njihovega dela. Delo preko 42 ur tedensko, denimo, se v naši TOZD ne plačuje v celoti, ampak le delno - neplačani del delavci izkoristijo tako, da med tednom ostanejo doma. Drugače pa nam ne bi uspelo brzdati stroške poslovanja, a dolgo, verjetno, na ta način ne bomo mogli gospodariti, oziroma tudi delo ob nedeljah bomo morali plačevati, in to z vsemi predpisanimi dodatki.

Podobno velja tudi za nočno delo, ki ga "uradno" sicer nimamo, zelo pogosto pa se noč že krepko prevesi v jutro, ko poslednji gost zapušča lokal - ko zaposleni lahko gre do domov, vendar brez ustreznega plačila.

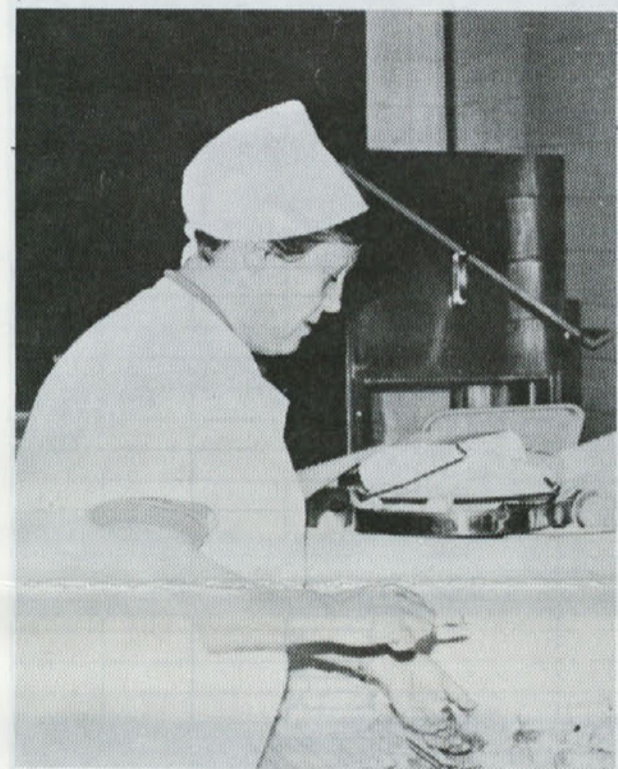
RUDAR - V zadnji številki Rudarja smo med drugim objavili razgovor s tremi sindikalnimi delavci in predsednikom delavske kontrole v TOZD TEŠ. V tem razgovoru je prišlo tudi do pripombe, češ da se TOZD DPG ne dogovarja, kot je treba, za cene svojih storitev.

Kaj lahko odgovorite na to pripombo?

LENART - Prebral sem izjave tovarišev iz TOZD TEŠ, ki so bile objavljene v zadnji številki Rudarja in so zadevale našo TOZD. Menim, da nekaj nakazanih problemov terja dodatna pojasnila. V prvi vrsti naj pridam, da se določila samoupravnega sporazuma o predhodnem dogovarjanju za cene storitev TOZD DPG nanašajo na cene za tiste storitve, ki jih tozdi regresirajo. Torej na cene malic in cene penzionov v počitniških domovih. Pijače pa se ne regresirajo, in njihove cene bi naš tozd lahko samostojno postavil, samo da bi pri tem upošteval določila sporazuma, po katerem te cene ne smejo prinašati dobička. Rekel sem "lahko", ker je običajno doslej tudi o višini teh cen razpravljali izvršilni odbor za splošno in samoupravno politiko.

Doslej smo potemtakem pri našem delu vseskozi dosledno upoštevali vsa določila samoupravnega sporazuma o združitvi. Poleg tega smo se o cenah malic in njihovih spremembah še posebej dogovarjali z vodstvom posameznih temeljnih organizacij.

Vsekakor, tovariši iz TOZD TEŠ so pravilno ugotovili, da smo nekatere cene, in to pijač, spreminjali. Tega pa nisimo storili zato, ker smo hoteli več zaslužiti, ampak zato, ker so nam cene povišali dobavitelji. In da ne bi nekaterih storitev opravljali z izgubo, je jasno, da smo njihove cene popravili.

Levo, kuharica v menzi termoelektrarne Šoštanj Sabina Podvinšek - Že od '61. leta je v elektrarni in pri enakem delu. Je kvalificirana kuharica, ki je dala skozi že več kuhinj in menz. Apetitom je začela streci že leta '47. Najprej je v Škofji Loki kuhala oficirjem, potem v Šentvidu pri Ljubljani podoficirjem, pred prihodom v elektrarno pa delavcem TNZ v Ljubljani. Ko je sredi svojega "kraljestva", pa na kak razgovor z njo boljše da ne hodite. Zdjaj je za delom tu, zdaj tam - komaj jo boste dohajali med vsemi tistimi kuharskimi instrumenti in opravila. Saj pa imajo dela tudi čez glavo. Kuhajo tudi za naše rudarje v samskih domovih pa za delavce pri izgradnji faze IV. Toliko je vseh, da se pravi elektrarniški delavci bojda počutijo že kar zapostavljene. In kuhinja in menza je pretesna. Novi elektrarniški obrat družbene prehrane bi že moral biti zgrajen poleg starega, pa nič kaj hitro ne rase iz temeljev. Polnoč mine vsek dan, preden se v menzi in kuhinji TOZD TEŠ delo polože. Polnoč - preden lahko gredo ženske domov. Marsikatera, ki stanuje v Velenju, se vrača peš, ker avtobusi ne vozijo več ob tej pozni uri ... • Deano, Milan Hohberger - Je poslovodja v Delavskem klubu. Murška Sobota - gostinska šola. Radenci - praksa. Fiesa - prva leta službe. Od '70. leta dalje Delavski klub Velenje. Tako - kratko in jasno - je opisal svojo poklicno in delovno pot. Si cer pa je takih besed vedno. In resen, kot vedno, je še povedal: "Kakšnih 12 do 14, tudi več ur dela imam dnevno. Toliko tudi drugo osebe. Pa vzdržimo. Le mladina je včasih nemogoča - ne zna ceniti opreme. Nekateri tudi človeka ne. Tudi s šahisti nismo več zadovoljni - včasih so še sami delali red za sabo, zdaj pa nič več ne pazijo." Miren in resen je stal na oglu točilne mize, vmes pogledoval prek miz in odgovarjal - le ob koncu razgovora se je v slovo rahlo, toplo - kot vedno - naasmehnil ...

Do tega je prišlo ob podražitvah sladkorja pa kave, mineralne vode in brezalkoholnih pijač - čeprav bi tudi nam mnogo bolj ugajalo, da bi vse spremembe cen najprej obravnavali delavci vseh tozdov. Žal pa je to praktično neizvedljivo, ker se tak postopek nujno zavleče, racionalno gospodarjenje pa ob izhodiščnih cenah brez vsakih rezerv - ker teh pač nismo imeli - nujno zahteva takojšnje ukrepe.

Kljub temu pa naj ponovno poudarim, da so naše želje usmerjene k čim nižjim cenam - k temu, da pred vsakim popravkom cen temeljito prepresemo vse možne rešitve, s katerimi bi nastalo situacijo lahko čimbolj ublažili.

Nekateri delavci TEŠ nam očitajo tudi, da so naše storitve na splošno predrage. Ne trdim, da določenih stvari ne bi mogli poceniti. Lahko pa povem, da smo precej tega že napravili, a je zato razgaljena resnica o nekaterih stroških sedaj bolj boleča, kot je bila takrat, ko po mnenju večine do takih stroškov naj ne bi prišlo.

Nekateri iz TOZD TEŠ so kritizirali tudi letošnjo razdelitev letovalnih kapacitet. Povem naj: te so bile razdeljene po številu zaposlenih - in po tem ključu je v vsakem kraju, kjer je letos letovanje organizirano, dobila TOZD TEŠ odgovarjajoče število mest. Poleg tega pa smo zaradi letovalne tradicije pustili TOZD TEŠ še polovico kapacitet počitniškega doma v Crikvenici.

TOZD TEŠ je torej v primerjavi z ostalimi tozdi imela na voljo za vpis več mest, kot bi ji šlo po ključu - za letovanje se je iz TOZD TEŠ prijaviilo 112 interesentov - od teh večina za čas od 21. do 31. 7. - in 97 od njih smo letovanje še uspeli rezervirati natanko tako, kot so želeli, za preostalih petnajst pa je postopek rezervacij v teku.

RUDAR - Načrti vaše TOZD glede letošnjih letovanj, klimatskega zdravljenja in organizacije družbene prehrane - zlasti v zvezi z novim obra-

tom družbene prehrane, ki bo zgrajen hkrati z novim samskim domom REK Velenje?

LENART - V letu 1975 načrtujemo že preko 2,3 stare milijarde realizacije. Povečanje se nanaša na objekta družbene prehrane, ki ju bomo zgradili na novo v Velenju in Šoštanju, ter na razširitev počitniških kapacitet. Računamo, da bomo v na novo zgrajeni samopostrežni restavraciji v Velenju startali s pripravo 4 500 dnevniških obrokov hrane in tako ublažili problem prehrane naših delavcev, še posebno samcev. V tem objektu bo tudi kegljišče in še nekatere druge športne naprave ter velika kavarna.

Začetek obratovanja v tem objektu pa bo prav gotovo terjal od nas vseh in od tistih, ki jih bomo v naši TOZD še zaposlili, kar največ naporov, če naj dosežemo cilj, ki smo si ga z izgradnjo postavili.

Poleg tega pa bo tudi v Šoštanju zgrajen moderen objekt družbene prehrane, ki bo prav tako zahteval veliko "zagonjske energije". Ob tem pa smo še na pragu letovalne sezone, in čaka nas organizacija letovanj v 13 različnih krajih. Omenim naj, da bomo letos povečali število lastnih počitniških zmogljivosti za 16 prikolic za kampiranje, tako da jih bomo imeli skupaj že preko 40. Poleg tega bomo organizirali klimatsko zdravljenje za 120 članov kolektiva REK Velenje, in če hočemo, da se bo vse kolikor toliko dobro izteklo, se moramo resno, preudarno in marljivo lotiti dela.

Prepričan sem, da bomo naloge zmogli, saj smo danes že mnogo bolje organizirani.

Iz določil, zakonskih in ustavnih, je razvidno, da TOZD ni oblika, ki bi lahko živela samostojno in gospodarila brez poprejšnje združitve v delovno organizacijo.

Kaj menite - ali v nekaterih tozdih na to ne pozabljajo; ali ne težijo k temu, da bi delovni organizaciji, ki nikakor ne more biti vsota tozdov, odvzeli vse funkcije v organizacijsko-tehnološkem in socialnem, družbenem, pogledu - ali ne težijo k temu, da bi razvrednotili vse trajne družbene, tehnološke in gospodarske vezi, ki so dandanes nujne in lahko obstajajo le v delovni organizaciji?

LENART - Dejstvo je, da je danes še veliko posameznikov, žal tudi na vodstvenih položajih, ki niso dojele bistva ustanavljanja tozdov. Rezultat tega je pretirana razdrobljenost, zaprtost in samoljubnost - torej pojavi, ki so mnogo prejelastni avtokratskim kot demokratičnim strukturam.

Vsebina samoupravnih sprememb, ki jih v našo vsakdanjo prakso vnaša ustanovitev temeljnih organizacij, ni v zunanji obliki, ki jo z aktom predpišemo, ampak v novih odnosih, katerim je oblika prilagojena.

Izhajajoč iz tega, pa število članov ne more biti merilo za ali proti ustanavljanju tozdov. Oblika s preštevilnimi člani je predvsem zaradi motenj v poteh sporazumevanja manj ustrezna, da ne govorimo tudi o vseh ekonomskih, tehnoloških, prostorskih in ostalih problemih.

Če se naj oprem na vsebinsko opredelitev na novo oblikovanih tozdov in njihovih skupnosti, je jasno tudi, da njihov cilj ni v popolni samostojnosti zunaj delovne organizacije, ampak le v povezavi z njo. Drugače rečeno, gre za ustvarjanje pogojev neposrednega odločanja o vseh pogojih in rezultatih dela - do najmanjšega delčka delovne organizacije, s ciljem, da delovna organizacija kot celota postane bolj racionalna in učinkovita.

Tako stvari razumem tudi v primeru ustanovitve TOZD DPG, do katere je prišlo zaradi ustreznih delitve dela in zaradi zagotovitve možnosti delavcem gostinskih enot, da se samoupravno organizirajo in z neposrednim dogovarjanjem v okviru skupno zastavljenih ciljev tudi odločajo o problemih, ki jih sami najbolj poznajo.

Dosedanje izkušnje so že pokazale, da je bil tak način organiziranja povsem pravi, saj so sedaj delavci katerekoli enote TOZD DPG živo zainteresirani za reševanje

svojih in skupnih problemov, zlasti za zniževanje stroškov, kjer je le mogoče. Torej za boljše gospodarjenje! S tem pa je namen tudi dosežen. Naša skupna naloga je, da doseženo vedno znova bogatimo z novimi izkušnjami, pri čemer naj prevladujejo demokratičnost in človečnost, znanje in delo - vse manj pa sebičnost, nedelo, besedičenje in vrednotenje pridnosti ter človeških vrlin po številu obiskanih sestankov.

Razgovor pripravil (rb)

V elektrarni smo začeli z letnimi remontmi

Kakor vsako živo bitje tako ima tudi vsak stroj, vsak aparat, vsaka naprava svojo življenjsko dobo, ki je lahko krajša ali daljša.

Da bi podaljšali življenjsko dobo oziroma uporabnost naprav in strojev, ki so v elektrarni, opravimo enkrat letno revizijo ali remonte vseh štirih proizvodnih enot. Med letom oziroma neprekinjenim obratovanjem je moč naprave vzdrževati in revidirati le delno. Naprave so povezane med sabo, so v medsebojni odvisnosti, in vse služijo specifičnemu namenu - za proizvodnjo pare, in posredno, za proizvodnjo elektroenergije.

Med obratovanjem popravljamo le naprave in dele naprav, katere je moč izločiti iz normalnega obratovanja; torej pod pogojem, da ne oviramo proizvodnje električne energije. Je pa cela vrsta naprav in aparatov, ki jih ni moč revidirati med obratovanjem, kajti vsakršen poseg v katero koli od teh naprav bi povzročil motnjo ali celo izpad celotnega sistema naprav.

Vsi vemo, kolikšnega pomena je danes električna energija. Vemo tudi, kaj pomeni v današnji elektroenergetski situaciji zastoj ali okvara v elektrarni. In ravno zaradi tega je treba odločno, pravilno in pravočasno začeti s popravili naprav, katerim smo med obratovanjem lahko le celili rane. To pa pomeni zaustavitev in remonte. To je tisti kratak čas, tista zrela priložnost, da se popravi vse tisto, kar ni delovalo brezhibno; kar je zadrževalo ali oviralo redno proizvodnjo prepotrebni kilovatnih ur elektroenergije.

Za posamezne proizvodne enote TEŠ je določen remontni plan z elektroenergetsko bilanco za leto 1975 na osnovi podatkov elektrarne Šoštanj in dogovora z bremenilno

Želim le, da bi bile naše naloge čimbolj jasno opredeljene - da bi vodje kuhinj že vnaprej vedeli, koliko obrokov naj pripravijo, da bi referent za letovanja imel čimmanj problemov z zagotavljanjem in rezervacijo prostih mest, da bi vodje strežb pogosteje slišali pohvale o kvalitetni postrežbi natakarjev in da bi bilo čimmanj kriz pri dobavi osnovnih materialov; še posebno mesa in mesnih proizvodov. Prav tako tudi želim, da bi bilo - vzporedno s tem - tudi gostinsko delo družbeno mnogo bolj vrednoteno; da se tudi v gostinstvu pridnim in dobrim delavcem ne bo treba sramovati svojega šestokrat zapostavljenega stanu.

RUDAR - Za konec tile dve vprašanji!

Po poklicu ste inženir organizacije dela. Zdjaj ob delu študirate tudi za pridobitev poklica diplomiranega inženirja organizacije dela.

Kaj menite kot strokovnjak za organizacijo dela - bi morali postaviti kot osnovni pogoj za ustanavljanje tozdov tudi število delavcev?

Drugače rečeno, ali neposrednemu in enakopravnemu uresničevanju družbenoekonomskih in drugih samoupravnih pravic delavcev ter odločanju delavcev o drugih vprašanih svojega družbeno-ekonomskega položaja niso napoti samo preštevilni tozdi, ampak tudi tozdi z malim številom delavcev - tako malim, da pride že do nekakšnih "družinskih" medsebojnih odnosov in razmerij - in s tem tudi do "družinskega" gledanja celo na delovna sredstva v družbeni lasti, s katerimi tozdi upravljajo?

In še tole vprašanje!

službo Elektrogospodarstva Slovenije. Za revizijo oziroma remonte so že vnaprej določena obdobja za zaustavitev posameznih blokov. Upoštevajoč kritično elektroenergetsko stanje in priporočilo izvršnega sveta SRS, smo obdobja zaustavitve proizvodnih enot skrajšali na minimum. Kljub temu pa je remonte treba izvesti kvalitetno in kvantitetno. Popraviti in izpopolniti je treba vse tisto, kar je popravila potrebno. Elektroenergetska bilanca je za zaustavitev predvidela naslednja obdobja:

- blok I in II, 2 x 30 MW od 1. IV. - 30. IV. 1975;
- blok III, 1 x 75 MW od 1. V. - 31. V. 1975;
- blok IV, 1 x 275 MW od 1. VI. - 13. VII. 1975.

(Podrobni načrt remontov termoelektrarn je na preglednici desno!)

Po elektroenergetski bilanci pa ni moč z lastno proizvodnjo zadostiti predvidenim potrebam porabnikov. Prvotni razkorak med proizvodnjo in potrošnjo v obsegu 2601 milijona kilovatltnih ur je zato zvezni izvršni svet s posebnimi ukrepi (zmanjšanje planirane porabe, ukinitev izvoza in povečanje uvoza električne energije) zmanjšal na 365 milijonov kilovatltnih ur, kar bo treba izravnati z redukcijami porabe. Vsi ti dejavniki so močno občutni in razvidni iz remontnih planov, po katerih se obseg dela ne more zmanjšati, čeprav se je občutno skrajšal čas. Delavci v TOZD TEŠ smo se zato znašli pred odgovorno nalogo; pred dejstvom, da je treba vložiti in uporabiti vse sile, vse znanje in dolgoletne izkušnje pri vzdrževanju proizvodnih naprav.

Pred začetkom letne revizije smo že izpeljali vse nujne ukrepe za uspešno in pravočasno izvedbo del - vsa remontna dela smo obdelali znotraj programov remontnih del strojnega, elektro in gradbenega vzdrževanja.

Da pa bi važno nalogo, ki je postavljena pred kolektiv, lahko tudi končali uspešno, je za čas revizije nujno še naslednje:

- Pri remontnih delih je treba angažirati vse tiste delavce TOZD TEŠ in delavce drugih delovnih organizacij, ki lahko pridejo v poštev za ta dela.

- Delavcem, ki so neposredno ali posredno potrebni pri remontnih delih, je treba ukiniti dopuste - vsak problem v tej zvezi pa obravnavati posebej.

- Opravljanje remontnih del je treba organizirati vsaj v dveh izmenah po 8 ur, pri kritičnih napravah pa neprekinjeno. Delovni čas se naj po potrebi podaljša od 8 na 12 ur. Vsa remontna dela naj se izvajajo tudi vse prostre sobote, potrebni preizkusi naprav pa tudi ob nedeljah.

Trenutno je že za nami revizija bloka I. Vsa dela oziroma popravila, ki smo jih predhodno planirali, smo končali pravočasno in kvalitetno. Odras kvalitete opravljenih del so že izvedeni preizkusi naprav in zagon bloka, ki je bil opravljen po planu, in sicer 12. aprila ob 10.00; nastavitve varnostnih ventilov je pravzaprav bila predvidena za čas od 13. do 14. ure tega dne, a smo pogoje zanjo dosegli že prej.

Sedaj pa je v reviziji blok II, zmogljivosti 30 MW. Delovne skupine so razdeljene po delovnih mestih, zajetih znotraj revizijskih planov poedinih vzdrževanj. Naprave, stroje in aparate je treba razstaviti, čistiti, brusiti in ponovno sestaviti. Skupine opravljajo tlačne preizkuse posameznih naprav, ki obratujejo pod visokimi pritiski. Nastavljajo in kontrolirajo regulacijske ventile. Odpirajo nizkotlačni del turbine, moči 30 MW. Pregledujejo in revidirajo oljno regulacijo kotla in turbine. Pregledujejo napajalne črpalke, mlince za premog, podpihe in vleke. Skratka, planirana dela pri vseh napravah, ki so bila predvidena za revizijo, potekajo po planu.

Vsako vzdrževanje, služba, skrbi za izvajanje plana remontov. Skrbi za povezavo del med vzdrževalnimi službami. Med skupinami pri reviziji opazimo tudi delavce, ki jih običajno vidimo kot posluževalce ali upravljalce naprav. Toda tudi ti so sedaj vzdrževalci, se pravi, v vlogi tistih, ki se med rednim obratovanjem neposredno srečujejo s problematiko in hibami naprav.

Enako, seveda z delnimi spremembami, bo tudi pri ostalih blokih, ki so v planu revizije. Po koncu revidiranja posameznega bloka pridejo na vrsto preizkusi vseh naprav, da bosta njihov zagon in obratovanje brezhibna. Med preizkusi bodo vse naprave in aparati nastavljeni na zagnoske vrednosti. Se pravi, na vse tiste parametre, ki jih mora imeti naprava med obratovanjem.

Ko bodo vsi preizkusi končani - ko bo dokazana brezhibnost naprav - bo treba pripraviti celotni sistem za zagon. Najprej bodo izvedli tlačne preizkuse kotla in kotlovskih armatur za 150 at vodnega nadtlaka.

Ko bodo ugotovili tesnost vseh visokotlačnih naprav, pa bodo prižgali gorilnike na plinsko olje. Ko bo para dosegla temperaturo 450 °C, pa bodo pričeli nastavljanje varnostne ventile kotla na določene vrednosti. Zatem pride celotni sistem v avtomatsko regulacijo. Ko bodo izpolnjeni vsi pogoji za preklon na omrežje, pa bo prišlo do tako imenovane sinhronizacije, ki je cilj in pomeni ponovno paralelno obratovanje proizvodne enote v električnem omrežju.

Vidimo, naloge so razdeljene. Določen je skromen čas za revizijo. Dela potekajo po planu. Prvi del remontov je za

nami in je bil končan v rekordnem času. Težnje in zahteve so jasne. Jasna je elektroenergetska situacija. Za ves nadaljnji čas remontov oziroma revizije naprav TEŠ pa je zato treba sprejeti vse ukrepe, da bodo dela končana pravočasno in kvalitetno, kajti to je edina pot, da bomo tudi v bodoče delno reševali elektroenergetsko krizo.

Miran Zager

Iz pogovora z našimi rudarji v vzhodnem polju jame Preloge

Želijo si odkopne mehanizacije

To želijo smo slišali najprej na čelu D, ponovno pa tudi na čelu C vzhodnega polja, kjer smo 18. aprila dopoldne bili na že nekaj časa predvidenem razgovoru z rudarji.

Pravzaprav je bila želja izrečena malo drugače!

Franc Borovnik, izmenski nadzornik rudarske stroke, ki je bil - poleg Jožeta Čepina, poslovodje odkopov na VZHODU - prisoten pri pogovoru na obeh čelih, nam je na čelu

poskusih, ki so segli v leto '67, smo s to mehanizacijo pridobili slabih 440 000 ton premoga. Poprečni odkopni učinki pridobivanja z njo so se gibali med slabih 7 in 21 ton/dnino. Ob koncu poskusov pa nihče ni tvegala odločitve za večji prehod s klasičnega pridobivanja v naši jami na pridobivanje s to mehanizacijo. Sprejeta pa je bila usmeritev za uvajanje nosilnega podporja na hidravlični pomik. Prvi rezultat te usmeritve je bil poskus s podporjem "alpina". Poskus se je začel v novembru leta '69 in končal v juniju '70 - z rezultatom okoli 145 000 ton pridobljenega premoga, s poprečnim odkopnim učinkom 14,6 t/dnino in oceno, da podporje za naše širokočelne odkope ne ustreza.

V naslednjih letih so poskusi uvajanja sodobne odkopne mehanizacije šli v dve smeri!

Mehanizacijo, nabavljeno v letih 1963-65, so naši strokovnjaki izpopolnili, nakar je vse do nedavnega pod imenom OMKT I in OMKT II razmeroma dokaj uspešno obratovala v predelih jame Škale in predelih jame Preloge, kjer so montageološki pogoji bili malo boljši. Tej mehanizaciji se je zdajnja leta pridružila še njej sorodna mehanizacija OKP.

Po drugi strani pa se je nadaljevalo uvajanje nosilnega podporja na hidravlični pomik - vrst, ki nam danes že s pridom služijo, z izjemo podporja francoske firme Marrrel Hydro, ki smo ga uvajali v oktobru leta '72 in po opravljenem poskusu proizvajalcu vrnil, ker ni dalo pričakovanih rezultatov.

Ob koncu tega vrtnika v načrt povzetek razgovora z rudarji na VZHODU naj povemo še tale zanimiv podatek!

PLAN REMONTOV TE 1975

	ENOTA	MW PRAG	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII			
SOŠTANJ	K I	27				1	30										
	TA I	27				1	30										
	K II	27				1	30										
	TA II	27				1	30										
	K III	34						1	31								
	K IV	34						1	31								
	TA III	68						1	31								
TRBOVLJE	BL 4	253							1	13							
	K I	7															
	K II	16															
	K III	25								1	30						
	TA I	11								1	30						
	TA II	22								1	30						
	TA III	16								1	30						
BRESTANICA	POP Z	48															
	TA IV	95				1	31										
	BL 1	12								15	15						
	BL 2	12								15	15						
	BL 3	23															
	BL 4	23															
	BL 5	23															
TO LAUBLJANA	K I	29						1	31								
	K II	29								16	15						
	TA I	29						1	31								
	TA II	29								16	15						
	POP Z	58								16	22						
RAZPOLOŽLJIVO	MW		575	575	51	451	418	392		522	554	593	506	520	545	545	545

D med pogovorom dejal: "Želimo si drugega načina dela. France, ki ne bi bil toliko težaven. Mehanizacije ..."

Taka Švener, vodja čela D, pa mu je segel v besedo: "... da ne bi bilo toliko dviganja pri prestavljenih podporja, transporterja ..."

Med pogovorom so peli zasekači in kroce. S povratne je prihajalo enakomerno rožljanje obračajočih se prečk in verige transporterja. S stropa je prhal premogov prah.

"Seveda, če bo mogoče. Ne 'salzgitter' in 'hemscheidt' ne OMKT in OKP - nič kar že imamo, se tule na VZHODU ne bi obneslo, ker so pritiski prehudi in premog preveč drobljiv. A mogoče se bi le našla taka mehanizacija, ki bi se dala prilagoditi in s prilagoditvijo vred ne bi bila predraga in se bi jo dalo v doglednem času uvesti. Ker, v našo jamo se redkokatera odkopna mehanizacija da uvesti v kratkem času," je dorekel misel nadzornik Borovnik.

Res. sodobne odkopne opreme, ki zmanjšuje telesne napore rudarjev, se v našo jamo ne da uvesti v kratkem času. Saj, kolikor te opreme imamo in daje že dobre rezultate, je sad domala 12 let izbiranja in prizadevanj naših rudarjev, inženirjev, tehnikov in drugih strokovnih delavcev.

Po viru, ki nam ga je dal na razpolago dr. Jože Hrastnik, seže začetek mehaniziranega odkopavanja v naši jami v leto '63. Takrat smo dobili iz Sovjetske zveze 2 kombajna KU-60 in ščitno samohodno podporje za dve 60-metrski odkopni fronti, dve leti kasneje, v letu '65, pa še en Eickhoffov kombajn, znamke 130 L. V šestih enomesečnih

V letih 1973-74 smo na odkopih RLV pridobili skupno 6 254 382 ton premoga in od tega že kar 1 817 740 ton ali prek 29 odstotkov na mehaniziranih in delno mehaniziranih čelih. Poprečni odkopni učinek na klasičnih čelih (odkopna višina 8 - 10 m, torne stojke, jekleni stropniki, pridobivanje z odstreljevanjem) je bil pri tem 13,76 ton/dnino, na mehaniziranih čelih pa: z uporabo podporja "salzgitter" - za okoli 57 % večji, z uporabo podporja "hemscheidt" - za okoli 75 % večji, za prav toliko večji, za 75 %, pa tudi na čelih z mehanizacijo OMKT in OKP.

(Navedene številčne podatke smo povzeli iz že omenjenega vira, ki nam ga je dal na razpolago dr. Hrastnik; prav tako tudi vse številčne podatke, ki jih bomo še navedli - razen seveda tistih, ki so jih v razgovoru povedali rudarji.)

Njihova želja je tudi - več stalnih sodelavcev

Pri postranskih delih na odkopih RLV - klasičnih, mehaniziranih in delno mehaniziranih - je bilo v letih 1973-74 na vsakih 100 registriranih nezgod poprečno 49 nezgod zaradi postranskih del, medtem ko jih je pri delih pri podkopu oziroma odkopu bilo 18 od 100 ter pri podpiranju in ropanju 19 od 100 - torej manj, čeprav naslednja dela poleg prestavljanja transporterjev glavne delovne operacije na odkopih.

Zanimalo nas je, katera so postranska dela na odkopih in kako to, da pri teh delih pride do toliko nezgod. In zato smo z rudarji, ki smo jih obiskali, napeljali razgovor tudi na to - in sicer na čelu C, kjer nam je najprej povedal svoje vodja čela C Jurij Gaber.

"Postranska dela, ki jih opravljamo na čelih," je pojasnil, "so odpravljanje manjših okvar stojk in transporterjev. Potem, izdelava medčelnih kanalov, če ni na razpolago drugih delavcev, in odpravljanje stisnitev teh kanalov pa dostava materiala direktno na čela ter spravilo odpadnega in pokvarjenega materiala (jamskega lesa, stojk, stropnikov in drugega) s čel na odlagališča, od koder jih spravijo dalje drugi ..."

Na vprašanje, kako to, da pride pri teh delih do toliko nezgod, pa je odgovoril nadzornik Borovnik, ki je, kot že rečeno, bil prisoten pri razgovoru na obeh čelih. Povedal je naslednje:

da bi imeli več stalnih, izkušenih sodelavcev.

Res je sicer, da lahko novince v nekaj dneh naučimo precej teorije - za pridobitev izkušenj za strokovno, to je, varno delo v jami, pa morajo miniti meseci!"

Temu mnenju nadzornika Borovnika sta pritrčila tudi poslovodja Čepin in vodja čela Gaber - Čepin pa je še dodal, da je rudarjev na čelih, z novinci vred, za vsa dela - vključno s popravili in podgrajevanjem - tudi premalo.

Obe mnenji, Borovnika in Čepina, pa najbrž potrjuje tudi podatek, da sta na odkopih RLV v minulih dveh letih v poprečju na vsakih 100 registriranih nezgod bila 64 nezgodam vzrok nesmotrn in nevaren način dela.

Seveda pa se ta program dotika še marsičesa drugega.

In kaj je to "drugo", kar stabilizacijski program TOZD RLV vsebuje?

Naprvo so tu neposredne naloge delavcev v TOZD RLV v zvezi z reorganizacijo na skupnost tozdov RLV ter naloge samoupravnih organov družbenopolitičnih organizacij v TOZD RLV za večjo obveščenost delavcev v TOZD za odločanje o gospodarjenju s celotnim dohodkom, za odločanje o razporejanju dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke - pa naloge teh organov in organizacij v TOZD RLV ter REK Velenje za zagotovitev učinkovitejšega vpliva delavcev v TOZD RLV in REK Velenje na uresničevanje programa razvoja občine do leta 1980 in za zagotovitev bolj pravočasnega dotekanja sredstev iz odobrenih kreditov za celotni program razvoja REK Velenje.

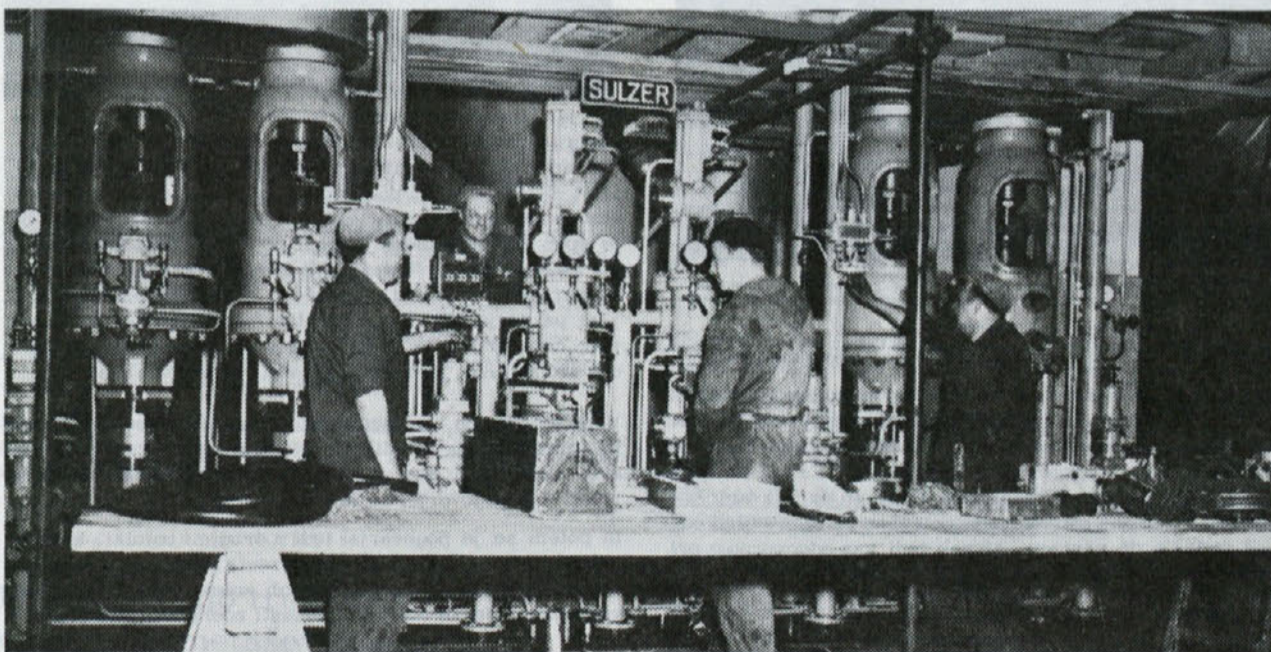
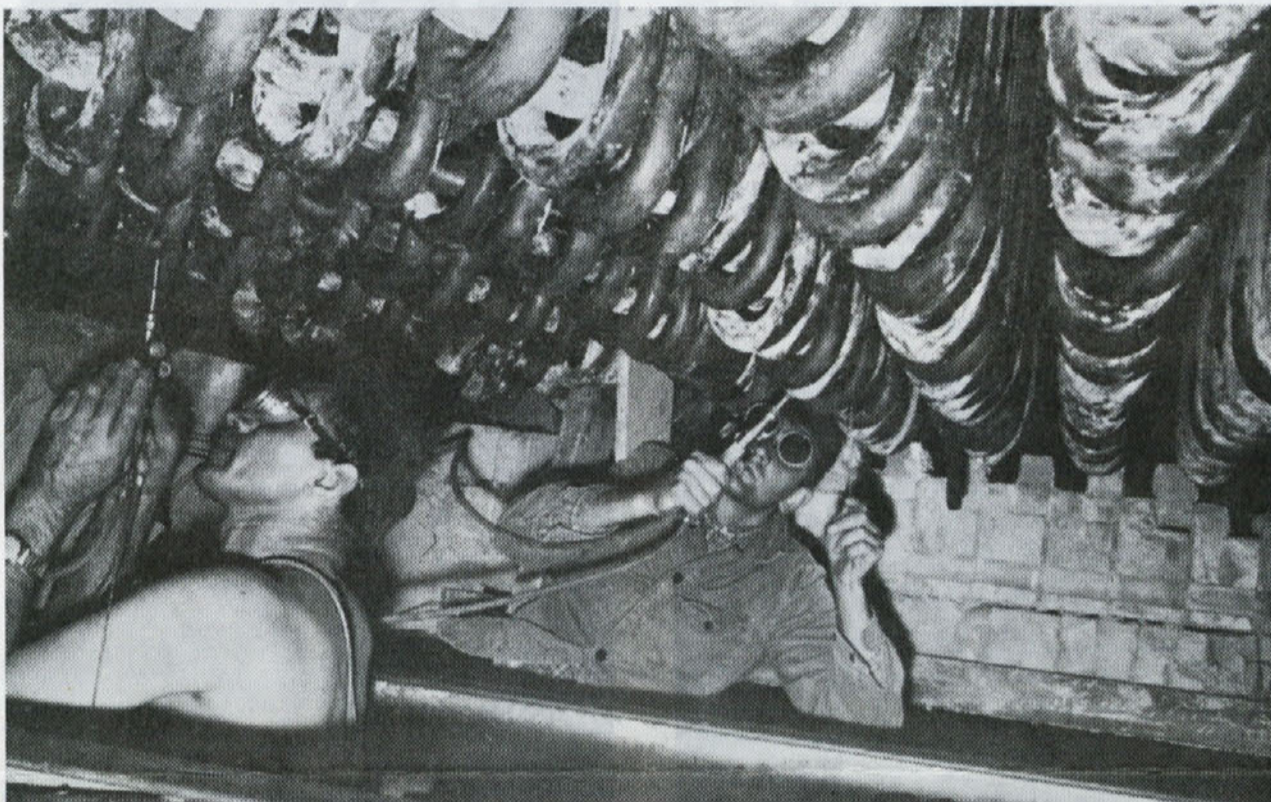
V pogovoru glede teh nalog so naši sogovorniki menili:

- Teh nalog da se večina rudarjev zaveda.

- Večini rudarjev da se zdi v redu, ker bo iz sedanje TOZD RLV nastalo več tozdov. Prednosti nastanka več tozdov bi, po njihovem, naj bile: boljši pregled nad poslovanjem, oblikovanjem celotnega dohodka pa doseganjem in razporejanjem dohodka ter delitvijo sredstev za osebne dohodke. Za tozde v skupnosti tozdov RLV pa bi baje naj obstajal solidarnostni sklad za pokrivanje občasnih izgub poedinih tozdov, ker jama je - so rekli - pač jama, in včasih jo bodo jamski pogoji pri dohodku kateri tozd verjetno zagodli.

- Veliko dela pa da čaka sindikalno organizacijo bodoče skupnosti tozdov RLV. Start za njeno, pa čeprav še tako odgovorno delo pa da je že izpeljan, ker je organizacija z ustanovljenimi sindikalnimi skupinami prodrila v samoupravne delovne skupine, in je zdaj možnost za vsakršno dogovarjanje in obveščanje v veliko lažja.

- Pri obveščanju prek internega tiska pa da je treba ponovno začeti izdajati "Bilten za vodje samoupravnih delovnih skupin". Odgovorne službe za obveščanje, so dejali, bi pač bilo treba kakor koli usposobiti tudi za obveščanje prek tega biltena, katerega tri številke so že izšle, in to z informacijami, ki so oblikovno in vsebinsko ustrezale. V prihodnje, so rekli, pa bi naj to glasilo prejemale tudi vsi vodje čel oziroma sindikalnih skupin v jami.

Remontna dela v elektrarni - (Zgoraj!) Revizija cevi podgrelnika vode v kotlih blokov I in II • (Spodaj!) Revizija in nastavev avtomatske kotlovne regulacije bloka I, moči 30 MW

"Po mojem, in tudi veliko drugih rudarjev je takega mišljenja, je osnovni vzrok, da je pri teh delih toliko nezgod, v tem, ker se struktura moštven na čelih prehitro spreminja; ker je zaradi nezaželene fluktuacije v moštvih kar naprej precej novincev. In novince je še najbolj varno zaposliti ravno pri postranskih delih, a še tu ne same. Z njimi mora biti vedno nekaj izkušenih rudarjev.

Pa poglejmo, kaj se rado zgodi, pa čeprav delata vkup izkušen rudar in novinec! Recimo, da mečeta deformirane stojke na transporter! Stojko zgrabita vsak na svojem koncu in jo na dogovorjen znak oba vržeta - rudar vedno na enak način, novinec pa nekaj časa vsakič drugače. Posledica pa je pri enem ali drugem lahko najmanj udarec po roki, prstu ali stisnitev in počena koža - zaradi tega pa lahko gre poškodovani za kak teden ali pa še več v 'bolniško'.

Zato - zaradi varnosti - je želja večine ustaljenih rudarjev v naši jami - posebno pa še nas na odkopih - tudi to,

Na splošno pa bi naj pogovor tekel o tem, kako se izvaja stabilizacijski program TOZD RLV

In v glavnem je pogovor o tem tudi tekel, saj tudi mimo tega, kar smo iz razgovora z rudarji na obeh omenjenih čelih že povzeli, ne gre stabilizacijski program njihove TOZD.

Naslednja skupina nalog stabilizacijskega programa TOZD RLV zadeva potrebo po zvečanju produktivnosti v osnovnih dejavnostih v okviru proizvodnje premoga (pri mehanizaciji in transportu, pri jamskih pripravah in na odkopih). To pa na osnovi raziskav, in sicer, boljših metod planiranja, boljših metod dela, kontrole dela ter kontrole odsotnosti od dela - na osnovi izbire ustreznih vrst strojev, naprav, podporja, boljše sprotne organizacije dela v vsaki delovni izmeni od samoupravne delovne skupine navzgor - kakor tudi na osnovi ukinjanja neproduktivnih delovnih mest, poučevanja in seznanjanja moštven s stroji in napravami, nosilnim hidravličnim podporjem, kompleksno odkopno mehanizacijo ter s predpisi za varno delo.

Glede teh nalog pa se naš razgovor z rudarji nekako ni mogel razviti. Omeniti velja le izraženo mnenje, češ da so rudarji na čelih zaenkrat zadovoljni tako z delavci v mehanizaciji in transportu kakor tudi v pripravah in strokovnimi službami na ravni TOZD RLV in REK Velenje.

Če ne bi prihajalo zaradi jamskih pritiskov do stisnitev v progah, bi baje bili zadovoljni tudi z delavci pri spravilu materiala. A kaj - so rekli - ko pa ti ne morejo dostavljati lesa in drugega, kadar pritiski proge stisnejo.

Čudno pa je bilo slišati opombo nekega starega, kvalificiranega rudarja, češ da še ni bil na katerem od mehaniziranih čel.

In tretji, zadnji del stabilizacijskega programa TOZD RLV?

Ta odgovornim nalaga skrb za kontrolo cen storitev, ki jih drugi opravljajo za TOZD RLV, in za skrb uvažanja le tiste proizvodne opreme, ki je doma ni moč dobiti ali pa je bistveno dražja. Vsem delavcem pa program v tem delu nalaga skrb za varčevanje z repromateriali in skrb za gospodarnost, zlasti pri ravnanju s stroji in jeklenim podporjem.

Med našim pogovorom je tekla beseda tudi o tem delu stabilizacijskega programa TOZD RLV. Vendar o tem, kako se bi naj v jami naložena skrb - za omenjeno varčevanje in za omenjeno gospodarnost - uresničevala, nismo slišali nič praktičnega. Vedeli pa so povedati, da bodo večji delovni in poslovni učinki ter njihovo delovno zadovoljstvo v medsebojni odvisnosti z realno rastjo njihovih osebnih dohodkov.

Za konec povzetka našega razgovora z rudarji na VZHODU pa tole:

Rudarji so izrazili bojazen, da bodo skupne službe REK Velenje zaradi naraščajočega števila tozdrov verjetno vedno težje pokrivala potrebe vseh tozdrov, in da se utegne zgoditi, da se bodo delavci v nekaterih tozdih zato počutili zapostavljene.

(rb)

Portret naše delavke

Že v številki Informatorja, ki je izšla ob 8. marcu, pa tudi v zadnji številki Rudarja so spregovorile naše delavke iz več temeljnih organizacij združenega dela in skupnih služb. Z njimi smo se pogovarjali o bolj splošnih vprašanjih, ki se vežejo na zaposlenost ženske in njeno uveljavljanje v družbi. Kakšna so njihova mnenja o teh vprašanjih, ste lahko sami ugotovili iz njihovih odgovorov in zato bi bili vsakršni naši sklepi odveč.

Smotrno pa je začeto akcijo nadaljevati z občasnimi predstavami naših delavk na njihovih delovnih mestih - in tako vas danes seznanjamo z eno od delavk iz TOZD RLV, ki opravlja za žensko ne preveč vsakdanje delo - in sicer z Marijo Rotovnik, ki je KV električar v klasirnici.

Pogovor z Marijo Rotovnik, KV električarjem v klasirnici

RUDAR - Prosim, povejte nam najprej, od kje ste po rodu in še kaj o svoji rani mladosti.

ROTOVNIKOVA - Doma sem iz Pomurja. Rodila sem se 1947. leta v Globokem, kraju blizu Ljutomeru. Tam sem preživljala svoja otroška leta, v osnovno šolo pa sem hodila in jo končala v Štrigovem pri Ljutomeru.

RUDAR - Bili ste zelo mladi, ko ste se zaposlili. Kaj vas je pripeljalo do te odločitve in kdaj je to bilo?

ROTOVNIKOVA - Moja želja je bila, da bi se po končani osemletki izučila za prodajalko. Tako sem se prijavila za sprejem v trgovsko šolo. Vendar, kandidatka je bilo veliko preveč, pa nisem bila sprejeta. Seveda bi šla tudi v kakšno drugo šolo, a takrat ni bilo takih možnosti - posebno na našem, slabo razvitem področju je bilo za šolanje težko. Tako sem se odločila, da se zaposlim. Službo sem začela iskati najprej v domačih krajih, potem tudi drugje. Pot me je zanesla v Velenje in po daljšem čakanju ter več prošnjah sem dobila delo na rudniku, kjer sem se zaposlila v mesecu marcu 1964.

RUDAR - Kje ste začeli delati in kakšno je bilo vaše takratno delo?

ROTOVNIKOVA - Takoj sem začela delati v lamparni. Takratno delo se ni kaj dosti razlikovalo od današnjega. Lahko rečem, da ni bilo težko in, ker sem si zelo želela priti do svojega kruha, sem se hitro privadila vsemu. Še najtežje je bilo to, da sem prišla iz drugega kraja. Velenje je bilo že kar pravo mesto in treba se je bilo navaditi na novo okolje ter ljudi.

RUDAR - V letu 1973 ste opravili izpit za PK električarja, lani pa ste si pridobili tudi kvalifikacijo. Nam lahko zaupate - je bilo to zaradi zahtev delovnega mesta ali pa vas je kaj drugega vodilo k temu?

ROTOVNIKOVA - V lamparni sem delala že osem let. Ker sem se pri svojem delu praktično precej usposobila, sem menila, da bi bilo dobro, da si pridobim tudi kvalifikacijo.

Ko je rudnik leta 1972 organiziral šestmesečno večerno šolo za polkvalificirane električarje, sem se vključila v šolanje. Trikrat tedensko smo poslušali predavanja iz devetih predmetov. Začetki je bilo sicer težko, a kasneje je šlo kar dobro. Tudi izpite sem uspešno opravila. To je bila dobra spodbuda naprej.

Tudi zaradi slabšega zdravstvenega stanja pa sem se odločila, da si pridobim še kvalifikacijo. Zato sem 1973. leta začela obiskovati šolo za kvalificirane električarje, ki je trajala sedem mesecev. Predavanja smo imeli štirikrat tedensko, predmetov pa je bilo deset. Najpovsem je to, da sem bila v šoli edina ženska in že zato sem se trudila, da bi jo končala. Bilo pa je nemalo težav: takrat smo stanovali še v garsonjeri in tudi varstva za otroka nisem imela. Mož, ki je rudar, je dostikrat žrtvoval svoj počitek in mi pomagal, da nisem omagala. Tako sem vztrajala do konca in si lani pridobila tudi kvalifikacijo.

Kaj mi je to pomenilo? Mnogo. To je bil predvsem osebni uspeh - z njim pa mi je priznan tudi poklic. Žal v naši delovni organizaciji trenutno ni prostega delovnega mesta, kjer bi zares lahko opravljala delo kvalificiranega električarja. Pri nas je to bolj moški poklic, saj tako delo zahteva tudi precej fizičnih naporov.

RUDAR - In še vaše mnenje o tem, ali se naše delavke dovolj zavedajo, da se bodo bolj vključevale v proizvodnjo, če se bodo dodatno izobraževale - pa tudi, ali imajo v okviru naše delovne organizacije dovolj možnosti za razne oblike izobraževanja ob delu?

ROTOVNIKOVA - Kolikor mi je znano, je pri nas malo delavk, ki se dodatno izobražujejo. To zato, ker ženska - kljub volji - težko najde poleg službe in družine še kaj prostega časa. Res je, da rudnik skrbi za dopolnilno izobraževanje, vendar več je oblik strokovnega izobraževanja za poklice, ki jih opravljajo predvsem moški.

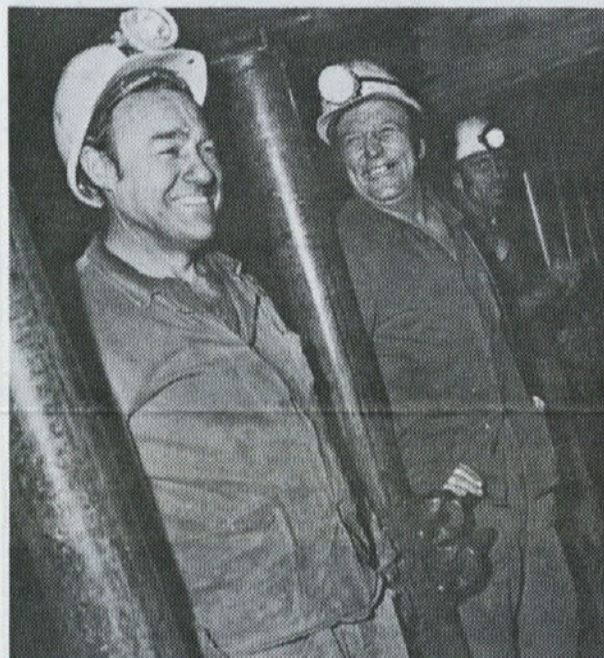
RUDAR - Sedaj pa nam, prosim, z nekaj besedami opišite svoje vsakdanje delo!

ROTOVNIKOVA - Moje delo je vzdrževanje rudarskih svetilk in njihovo popravilo, občasno pa tudi pregled in izdaja bencinskih svetilk.

Pri vzdrževanju je prvo čiščenje svetilk s tekočo vodo. Potem sledi dolivanje destilirane vode, spihovanje z zrakom pod pritiskom in premaz kontaktov z brez kislinasto maslo. Nato svetilko zapremo in ugotovimo, če ji gori žarnica. Ko je to opravljeno, jo vrnemo na njeno številko v polnilnem odru.

Najtežje delo pri vzdrževanju svetilk pa je menjava kalijevega luga, katero je treba opraviti enkrat letno. Za to porabimo za vse svetilke približno dva meseca. Lug je nevaren za roke in oči, in uporabljati je treba zaščitna sredstva - rokavice in očala.

Pri popravljenih svetilkah odpravljamo razne okvare. Največ-

Z obiska pri rudarjih na odkopih VZHODA - (Levo) Poslovodja Jože Čepin • (Desno) Nadzornik Franc Borovnik - Leta '55 je končal rudarsko poklicno šolo v Trbovljah. Leta '61 nadzorniško šolo v Velenju. Pri RLV je od leta '59 - ves čas na odkopih. Dom ima v Pesju. Poročen - žena Vrabčičeva. Dvojce otrok - sinov. Na vprašanje, če kaj pozna tudi nasprotni konec transporterjev, je odvrnil: "Seveda, iz etaže na koti + 12,5 smo šli na ekskurzijo v elektrarno. Pa tudi drugače pridemo večkrat vkup z elektrarniški delavci. Zdej ni več tistega: 'Kaj boš ti - ko pa smo mi tisti ...'"

krat gre za izrabljenost svetilk, odtrgan kabel, pregorelo varovalko ali žarnico in dotrajano izolacijo akumulatorja.

Svetilke so zelo drage električne naprave, zato mora biti tudi njihova uporabna doba čim daljša - najmanj 10 let. Da bi to pri vseh obremenitvah v jami lahko vzdržale, jih moramo redno vzdrževati in popravljati. Če hočemo, da so svetilke vedno v brezhibnem stanju in da je z vzdrževanjem čimmanj stroškov, je potreben ne le pravičen odnos rudarja do naprave, ampak tudi vsa odgovornost pri opravljanju vzdrževanja.

RUDAR - Ste zadovoljni s poklicem, ki ga opravljate, in z vašim delom nasploh?

ROTOVNIKOVA - Poklic mi ugaja in svoje delo z veseljem opravljam. Poleg tega, da je odgovorno - tako kot vsako delo - je zaradi kemikalij tudi nevarno in naporno, ker je pri njem treba stalno stati.

RUDAR - Kako pa se razumete s svojimi sodelavci?

ROTOVNIKOVA - Skupno nas v lamparni dela trinajst in od tega smo tri ženske. Nasplošno se vsi dobro razumejo. Že dolgo delamo skupaj, in takšna povezanost vpliva tudi na dobre odnose.

RUDAR - Obstajajo morda ob delu tudi problemi in kakšne so vaše želje za prihodnje?

ROTOVNIKOVA - Ne gre za probleme - bolj za težave osebnega značaja; ne morem namreč opravljati težkega dela pa tudi težko stojim dalj časa. Zato bi v prihodnosti rada dobila delo, ki bi ga lahko opravljala sede in pri tem delala v svojem poklicu.

RUDAR - Pa končajva najin pogovor z že običajnim vprašanjem! - Kaj vam, kot ženski, pomeni zaposlenost in kako ta vpliva na izpolnjevanje obveznosti doma, saj imate, rekli ste, tudi družino?

ROTOVNIKOVA - Zaposlenost je v teh časih postala skoraj nujnost, saj predstavlja pogoj za boljše življenje. Človek vedno teži za tem, da bi si nekaj ustvaril; še posebno, dokler je mlad. In to je možno toliko bolj, če sta zaposlena oba zakonca.

Tudi naši družinski gre sedaj lažje; lani smo dobili dvosobno stanovanje in otroka so sprejeli v vrtec; z varstvom in primanjkanjem prostora ni več težav. Gospodinjsko delo pa opravljam tako kot vse druge zaposlene žene - v popoldanskem času in prostih dneh.

Vođa čela D v etaži na koti + 12,5 VZHODA Franc Švener - "... da ne bi bilo toliko dviganja ..."

Sedaj, ko sem vajena hoditi v službo, bi se težko navadila drugačnega načina življenja. Sicer pa službo zelo cenim - že zato, ker je nisem prav lahko dobila.

Pogovarjal se je
Stojan Saje

Zahvala rudarja Jožeta Sušca sindikatu REK Velenje

Pred dnevi je skozi vrata uredništva Rudarja vstopila neka žena, ki je pod roko vodila moškega srednjih let. Ta je nosil temna očala in tipal s koraki. Pristopili smo in mu pomagali sestiti. Pozneje, v pogovoru, smo se tudi pogloblje seznanili z njim.

Bil je Jože Sušec, enainštiridesetletni delavec, naš rudar. V jami je začel delati že marca 1957, kot nekvalificiran kopač premoaga na VZHODU. Maja 1960 je opravil izpit za PK kopača, potem pa je bil zaradi zdravstvenega stanja za eno leto premeščen v Zunanji obrat. Zatem se je spet vrnil na odkope VZHOD in aprila 1963 opravil izpit za KV kopača. Potlej je bil 8 let prvopisani, dokler ni bil zaradi invalidnosti premeščen k zračenju-sanacijam. Tam pa se je 12. decembra lani pri delu težko poškodoval; črpalka mu je vrgla apno v oči. Odpeljali so ga v celjsko bolnico, kjer se je zdravil več kot dva meseca.

V bolnici so ga ob novem letu obiskali njegovi sodelavci in predstavniki sindikata REK Velenje. Obisk ga je zelo razveselil, čeprav ni mogel nikogar od obiskovalcev videti - le pogovarjal se je lahko z njimi.

In potem se je pogovarjal tudi z drugimi bolniki, ki niso zaposleni v naši delovni organizaciji. Njih ni obiskal - ali pa obdaril - nihče iz njihovih kolektivov. Zato se je vsem bolnikom ta oblika humanosti zdela še toliko lepša.

Sedaj je Jože Sušec doma, vendar s svojimi očmi še ne more zaznati kaj dosti več kot medle sence pred sabo. Vseeno je prišel k nam, da bi se preko našega glasila zahvalil vsem svojim sodelavcem pri zračenju na VZHODU ter tudi osnovni organizaciji sindikata naše delovne organizacije za novoletno darilo in prisrčen obisk v bolnici.

Potem se je Jože od nas poslovil in odšel domov - pravzaprav, odpeljala ga je njegova skrbna žena, ki ga je spremljala, nas pa je obšla tale misel:

"Kako tak mož, ki je vajen polmraka v jami - in tudi trdega dela v njej, doživlja polmrak zunaj jame, kjer je gledal sonce in svoje bližnje? Saj, sedaj ne vidi niti svojih petih otrok niti obrazov drugih svojih znancev."

V uteho mu morebiti ostaja le upanje, ki nam ga je povedal.

"Morda," je dejal, "pa mi bo omogočeno zdravljenje v tujini, ki mi bo povrnilo vid."

Morda? - Ali ne bi bila dolžnost nas vseh, da mu to zagotovimo? Pa tudi kakšnega obiska svojih sodelavcev na domu na Konovem bi bil najbrž vesel ...

S. Saje

Šport in rekreacija

Tekme, treningi in še kaj nogometnega kluba Rudar Velenje

30. marca so odigrali prve tekme vzhodne conske slovenske nogometne lige v tekmovalni sezoni - pomlad 1975. Srečanje velenjskega Rudarja in ravenskega Fužinarja se je končalo z rezultatom 1 : 1. Igra se je odvijala v nemo-gočih razmerah, saj je bilo na igrišču okrog 40 cm snega. Sicer pa so se naši nogometaši v sezoni 1974/75 že pomerili, oziroma se še bodo, v naslednjem zaporedju:

- 30. 3. 1975, z NK Fužinar na velenjskem igrišču (rezultat 1 : 1);
- 6. 4. 1975, z NK Aluminij v Kidričevem (rezultat 3 : 2 za Rudar);
- 13. 4. 1975, z NK Branik na velenjskem igrišču (rezultat 1 : 0 za Branik);
- 20. 4. 1975, z NK Beltinka na velenjskem igrišču (rezultat 5 : 1 za Rudar);
- 27. 4. 1975, z NK Osankarica v Slovenski Bistrici;
- 4. 5. 1975, z NK Steklar na velenjskem igrišču;
- 11. 5. 1975, z NK Tišina v Tišini;
- 18. 5. 1975, z NK Šmartno ob Paki na velenjskem igrišču;

(Desno!) Vodja čela C v etaži na koti + 12,5 VZHODA Jurij Gaber - "Moji delovni dnevi so enaki," pravi. "Če delam v prvi izmeni: zjutraj pred peto na avtobus v Vinski gori, potem ših in nekaj čez tretjo popoldne sem doma. Podobno se vleče v drugi, pa v nočni izmeni - zdaj bo že 14 let; na čelu. Začel sem kot vozač. Dosegel pri RLV polkvalifikacijo pa kvalifikacijo, pet let sem vodja čela - končal pa bi rad kot strelec. Kaj delam doma? Doma se naješ. Počiješ. Malo vrta imam okrog hiše. Pa še kaj drugega postorim - tudi žena dela; tu v lamparni - Cerkovnik se je prej pisala. Za razvedrilo imam televizor, kaj preberem - ta ko je pač naše rudarsko življenje!"

- 25. 5. 1975, z NK Dravinja v Slovenskih Konjicah;
- 1. 6. 1975, z NK Bakovci na velenjskem igrišču; in
- 8. 6. 1975, z NK Kovinar v Mariboru.

Nogometašem velenjskega Rudarja želimo pri tekmah veliko uspeha in upamo, da jih boste privrženci nogometa vsaj na domačem igrišču uspešno spodbujali.

Kako potekajo treningi naših nogometašev članov?

Zanimalo nas je, kot verjetno zanima marsikoga med vami, kako pravzaprav potekajo priprave nogometašev našega Rudarja. Kdor si ogleda vsaj eno njihovo tekmo, vidi, da morajo imeti kar precej kondicije za vse tisto brcanje in tekanje za žogo in z žogo po celem igrišču. Zaradi tega smo zaprosili za razgovor o poteku treningov, in o načrtih Rudarja nasploh, kar enega izmed njih. In sicer dvaindvajsetletnega Milorada Tatalovića, zaposlenega v delovni skupnosti skupnih služb REK Velenje. Na postavljena vprašanja o nogometu in treningih je rad odgovorjal in iz njegovega izčrpnega in navdušenega pripovedovanja smo lahko videli, da smo izbrali pravega: nogometu se posveča z vsem srcem! Z njim smo se pogovarjali prvega aprila, tisti tork po prvi odigrani tekmi za vzhodno consko nogometno ligo. Vendar, v vprašanjih in odgovorih ne boste našli prvoaprilskih šal!

VPRAŠANJE - Kaj pričakujete od letošnje sezone in kakšne so želje ter cilji kluba zanaprej?

ODGOVOR - V naši ekipi imamo poprečno starost 20 let. Iz tega sledi, da želimo ustvariti mlado, izšolano ekipo. Ne bi rad ničesar predvideval, a mislim, da ima ekipa s tako mladimi igralci veliko možnosti in da bo čez čas po-

kazala tudi dobre rezultate, ki pa jih bomo dosegli samo s pomočjo občanov Velenja. Želimo, da bi nam v tem, začetnem obdobju, ko se skušamo vzpenjati proti vrhu, pomagali in ne pričakovali dobrih rezultatov s preveliko nestrpnostjo.

VPRAŠANJE - Opišite, prosim, kako potekajo vaši treningi?

ODGOVOR - Treningi so zelo naporni in jih imamo vsak dan; od tri do štiri ure.

Sedaj, v sezoni, imamo sicer proste sobote, mislim, proste s tem, da nimamo treningov, a se kljub temu sestajamo in skušamo ustvariti čim večjo domačnost in prijateljske odnose med sabo.

Sicer pa delovni treningi potekajo približno takole!

Razdeljeni so na tri dele. V prvem - 15- do 20-minutnem delu - se igralci ogrevajo. V drugem, glavnem, najdaljšem delu treninga je poudarek na uigravanju ekipe. V zadnjem delu, ki je ponavadi najnapornejši, pa se preizkušamo v teku - na recimo 500 do 800 metrov dolgi progi - v dviganju uteži in podobnem.

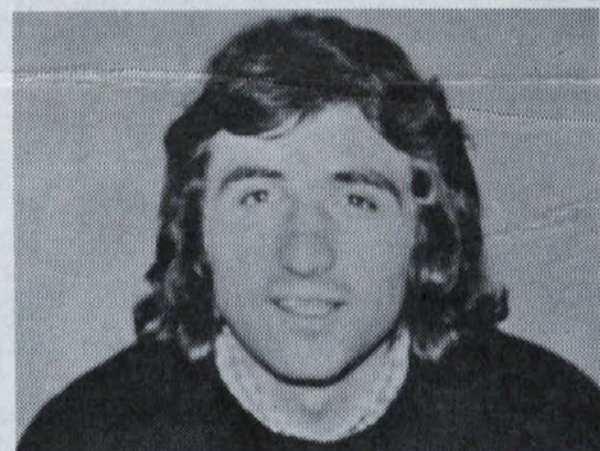
Po vsakem takem treningu sledi obvezno umirjanje organizma - faza, ko trener počasi zmanjšuje intenzivnost treninga. Po treningih je obvezno tudi kopanje. Kdor pa čuti potrebno, se mu nudi tudi masaža.

Naš trener je uvedel tudi novost: vsak ponedeljek imamo obvezne treninge na kopališču, kar je posebno dobro za sprostitvev mišičevja.

V sestav treninga pa spada tudi teoretični pouk o gibanju

Marija Rotovnikova - "Sicer pa službo zelo cenim - že zato, ker je nisem prav lahko dobila."

"Nogometni rudar" Milorad Tatalović - "Brez te štipendije bi ..."

igralcev na terenu. Ta pouk imamo v zaprtem prostoru. Trener med njim na nazoren način, z risanjem na tabli, poučuje, kako se naj premikajo posamezni igralci. To je nujno, kajti naša ekipa še ni dovolj uigrana in niti usposobljena za igranje različnih taktičnih variant.

VPRAŠANJE - Po vašem mnenju, kaj je potrebno, da lahko človek postane dober in uspešen športnik?

ODGOVOR - Da postaneš dober športnik, je potreben določen procent talenta in določen procent dela. Vsekakor pa mora vsak športnik zaupati sebi in svojemu trenerju. Sicer pa, kdor želi postati športnik, mora trenirati, trenirati in zopet trenirati.

VPRAŠANJE - Povejte, prosim, kdaj ste se priključili velenjskemu Rudarju in kje ste igrali pred tem?

ODGOVOR - V Velenje sem prišel lani oktobra meseca. Prišel sem iz drugoligaške, polprofesionalne ekipe Borovo. Tja pa sem prišel iz približno takega kluba, kot je velenjski Rudar.

Kot nogometaš Borova sem se srečal z novim pristopom k športu. Sprijazniti sem se moral z velikimi odrekami - nismo se mogli svobodno gibati, kajti bili smo pod stalno kontrolo. Počutili smo se kot stroji. Izgubil sem dobršno mero samozavesti in se zaradi tega odločil, da se zaposlim in s športom ukvarjam v prostem času.

Razmislil sem, v kakšni sredini bi lahko eksistirал, in odločil sem se za Velenje.

VPRAŠANJE - Kaj vam osebno pomeni nogomet in s čim se poleg nogometa še ukvarjate?

ODGOVOR - Meni nogomet pomeni največ v življenju; delno verjetno tudi zaradi našega trenerja. Kakšnega drugega razvedrila si niti ne iščem. Iz mojih pionirskih časov in "karantenskih" dnevov v klubu Borovo pa mi je ostal še en

hobby - igranje šaha. Vendar se z njim ukvarjam zelo malo, ker nogomet zahteva celega človeka.

VPRAŠANJE - Kaj pa Velenje; kako vam uqaja? Ste se lahko vživeli v novo okolje in privadili najbrž drugačnemu načinu življenja?

ODGOVOR - V Velenje sem prišel, ker je bil tukaj eden mojih prijateljev. Po obisku pri njem sem se odločil, da se zaposlim v REK Velenje in po službi igram pri Rudarju. Vendar pa nisem pričakoval, da bom naletel na toliko intrig in laži, ki jih raznašajo bivši člani Rudarja. Ti ljudje škodujejo našemu nogometu in športu nasploh. Toda mi vztrajamo; pripravljeni smo se žrtvovati in uresničiti željo, da bi prišli v slovensko ligo. Vem sicer tudi za željo, da bi se naj dokopali tudi do prve zvezne lige, a to bi bilo težko in dolgotrajno. Če želimo uspeti in uspeh tudi obdržati, je treba delati, dosti delati, pravilno planirati in pravilno pristopiti k športu. Ko sem prišel h klubu, denimo, sem opazil, da ne trenirajo s polnimi močmi, in skušal sem vplivati, da se bi to spremenilo. Upam, da sem v tem pogledu nekaj tudi dosegel.

VPRAŠANJE - Če ste zato, bi najin pogovor končala, in prosim vas, da mi poveste le še to, zakaj ste se od vseh športov odločili predvsem za nogomet?

ODGOVOR - Zakaj sem se odločil predvsem za nogomet? Izhajam iz ne preveč dobro situirane družine - oče je invalid. Kot šolar sem večkrat igral s prijatelji nogomet. Ga potem opustil, a me je pozneje, k sreči, ponovno priregnul. Zakaj, k sreči? Od kluba, za katerega sem igral, sem dobil štipendijo, s katero sem uspel dokončati gimnazijo in kasneje še nekaj semestrov pravne fakultete. Brez te štipendije bi zaradi nasprotovanja staršev, da bi nadaljeval šolanje, ostal povsem drug človek. Zato sem nogomet tudi vzljubil, in prepričan sem, da me bo spremljal skozi vse življenje.

Pogovarjala se je
Romana Misja

Šilce - smeha!

- Kaj pa ti zadnje čase pešačiš?
- Ja, vozniško so mi vzeli. Ampak sem bil tako pijan, da ne vem zakaj!

Miličnik na nočnem obhodu sreča nagca:

- Od kod pa vi takle?
- S praznovanja.
- Aha, ste kvartali, kaj!
- Ne, mož je prišel.

- Spil bi kakšen kozarec poganskega vina.
- Poganskega? Katere znamke pa? se čudi natakark.
- To mi je vseeno. Glavno je, da ni krščeno.

Mož rohni nad ženo:

- Baba, hudič naj te vzame!
- Si me že vzel! odgovori žena.

- Ko sva se poročila, si imela le eno spalno srajco, očita mož ženi.
- Ja, pa še ta ti je bila že prvi večer odveč.

- Ali je lahko neumnost vzrok za razvezo?
- Tega ne vem, ampak je prav gotovo lahko vzrok za poroko!

Debelušna ženska ob pogledu v izložbeno okno:

- Ta moda pa ni zame. Prišla je 20 let in 40 kg prepozno.

RoM

RUDAR - Glasilo kolektiva Rudarsko-elektroenergetskega kombinata Velenje, naslov splošne uprave: Velenje - Rudarska 6, telefon h.c. 851 100

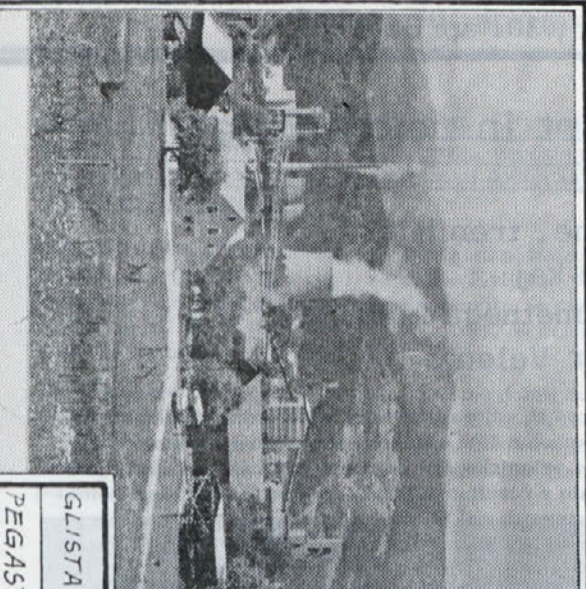
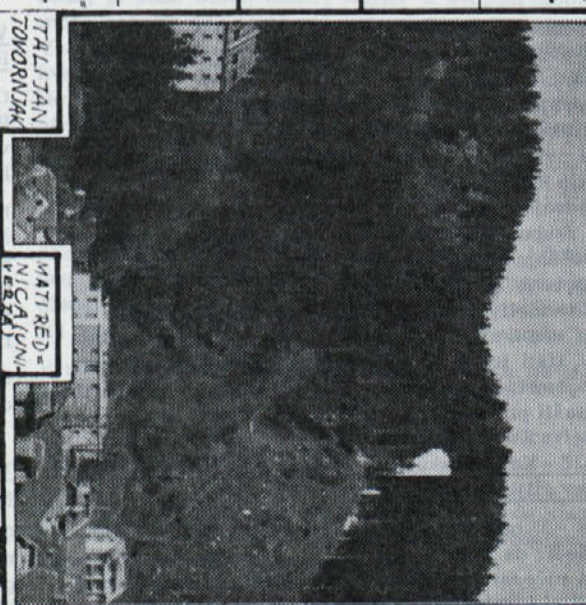
Za organizacijo izdajanja in urejanje skrbi uredniški odbor v sestavi: Alojz Lipičnik (predsednik - RLV), Franc Švener (delegat - RLV), Miha Pevnik - namestnik Ivo Petrej (delegat - ESO), Pavel Mejaš (delegat - RLV), informacijska komisija TOZD TEŠ (komisijo sestavljajo Edvard Stropnik, Maks Lomšek in Martin Tomše - kot delegat TOZD TEŠ iz te sestave sodeluje na sejah odbora le eden), Rafael Batič (urednik), Silvo Pešak (odgovoren za tisk), Teodor Jelen (odgovorni urednik), Tone Šeliga (odgovoren za zvezo z neposrednim obveščanjem)

Stalni sodelavci uredniškega odbora: Ludvik Mali (svetovalec), Stojan Saje (novinar REK), Romana Misja (tajnik glasila), Ludvik Fujs (sodelavec za fotografske storitve), Lojz Ojsteršek (fotoreporter)

Naslov uredništva: Velenje, Prešernova 5 (kadrovsko-socialni sektor, soba 31 - telefon interno 260)

Tiska TOZD TISK - Velenje, Foltova 10 • Glasilo prejema vsi člani kolektiva brezplačno • Izhaja 1-krat mesečno in po potrebi • Naklada v višini staleža zaposlenih + 50 izvodov

Prvomajska nagradna križanka

		GLISTA		20. ČRKA, ŠUMNIK		TEKOČE POSLOVANJE		ZVEZ. REP. SOV. ZVEZ.		ŽENSKO IME		ARABSKI POGlAVAR		KELTSKA ASSOCIAT. PRESS		SVETLO RJAVA BARVA		SAMCI DO MAČ. ŽIV.		PODOB. SLIKA		MUSLIMAN. DUHOVNIK		ZAGOR. NIKI MA = ROMOSTE NIN PRAVIC		VDEVEK GOETHE JEVE MATERE			
		PEGAST		PRVO. MAJSKO GESLO		UTAJITEV CIGARET. ODOREK		BOLNA ZA KILLO		RUDARJI		GL. MESTO TURČIJE AMPER		MOLIBDEN		NEOBLE. ČEN, GOL		ITALIJAN. TVORNIK		NEMŠKI KIP PAR. HANS 1663-1906		MATI RED. = NICA LUNN. VERJAVN.							
DREVŠTVO NARODOV		KITAJSKA MUSLIM. SV. PISMO		SKOPJE		MAR. KOM. VNUT. DEL.		VAŠTETOVA RIMSKA SO		PROST. GAS. DRUŠTVO		GERMAN. OREL		BANJA LUKA		GL. MESTO SAUDIJSKE ARABIJE		POGAN		ČUVAR ŽIVINE		ALGEBRA SLOV. NAR. GLEDALIS		MILIC. PASTIRSKA PESEM					
SLOG. - PREFINJE. NI BAROK										FRANC. AVANTGAR. DRAMATIK ČAČINOVIC RUDI										NAREJENA IZ VOLNE		VALJEVO							
IMPORT																				POLMER									
MENIČNI POROKI																													
MAČJE "PETJE"																													
TUŽNOFR. RASIST SMITH																													
RAKOV ŠKOCJAN		RIMSKA 1555 ČLEN																											
ZAPOR																													

Rešitve s svojim točnim naslovom pošljite do 10. maja v uredništvo Rudarja, kjer bomo med pravilnimi rešitvami tri izžrebali in nagradili s knjižnimi nagradami v vrednosti 150, 100 in 50 dinarjev.

Srečne praznike!